

Siedlce, 24.07.2024 r.

dr hab. Janina Floreczykiewicz
Uniwersytet w Siedlcach

Recenzja

rozprawy doktorskiej w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki Pani magister Lilianny Leń pt. „Tinnitus Auris. Sztuka maskowania i demaskacji” przygotowywanej pod kierunkiem dr hab. Marii Wrońskiej.

Informacje o Doktorantce

Pani magister Lilianna Leń jest absolwentką Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu. W 2019 roku uzyskała tytuł magistra sztuki na Wydziale Malarstwa i Rzeźby. Zrealizowała dyplom w zakresie fotografii na kierunku mediacja sztuki pod kierunkiem prof. dr hab. Piotra Komorowskiego. Wcześniej, w latach 2015-2017 kształciła się w Międzynarodowym Forum Fotografii Kwadrat, co przyczyniło się do ugruntowania jej zainteresowań artystycznych.

Posiada znaczny dorobek w zakresie sztuki, w latach 2016-2024 zrealizowała 11 wystaw indywidualnych oraz uczestniczyła w 27 wystawach zbiorowych. Otrzymała nagrody za prace artystyczne: 2013 *pierwsza nagroda*, Świdnica w B&W, Świdnicka Fotografia Niezależna, Świdnica; 2014 *trzecia nagroda*, Fotomaraton w ramach XXVII Dni Fotografii, Świdnica; 2017 *pierwsza nagroda*, Fotomaraton w ramach XXX Dni Fotografii, Świdnica. Doktorantka posiada znaczny dorobek dydaktyczny.

Od 2020 r. pracuje w Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu - początkowo na stanowisku wykładowcy w Pracowni Słowa i Obrazu a od 2022 roku na stanowisku asystenta, w Pracowni Komunikacji Twórczej. Brała udział w przygotowaniu wystaw prac studenckich: *Kryptodziałania w Galerii Forum*, na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu oraz *Anatomia znaku* w Hallu CSU CI wrocławskiej ASP w 2023 r. Prowadziła przedmiot *Projekty artystyczne* na kierunku mediacji sztuki, przygotowuje i realizuje zajęcia, warsztaty oraz wystawy, m.in. *Uzdrowisko*. w marcu 2024r. na

Uniwersytecie Ekonomicznym. Od 2022 roku prowadzi autorskie zajęcia *Udostępnianie sztuki osobom ze szczególnymi potrzebami*. W 2023 roku otrzymała nagrodę indywidualną II stopnia Rektora Akademii Sztuki Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu za osiągnięcia organizacyjne.

Współpracuje z instytucjami kultury i sztuki, m.in. z Centrum Sztuki WRO i Biennale Sztuki Mediów WRO w zakresie realizacji warsztatów twórczych.

Rozprawa doktorska

W przedłożonej do recenzji rozprawie podjęto zagadnienie nienormatywności. Jego konkretyzacją w warstwie ideowej realizacji złożonych na prezentowane dokonanie artystyczne są zaburzenia audialne (*Tinnitus Auris*). Bezpośrednią inspiracją do podjęcia tego tematu były własne doświadczenia Doktorantki, których źródłem były zaburzenia percepcyjne objawiające się doznaniem słuchowymi pochodzenia wewnętrznego. W realizacjach artystycznych Pani Lilianna Leń rozpatruje je w perspektywie komunikacji i praktyk adaptacyjnych, przez co zyskują szerszy - społeczny kontekst, wpisując się poniekąd w estetyki: relacyjną, dialogiczną. Dotykając zagadnień niepełnosprawności i inkluzji Autorka upatruje powiązań swoich realizacji z nurtami *disability art* i *body art*, jednak ostatecznie przedstawiane dokonanie artystyczne lokuje się najbardziej na gruncie sztuki społecznej.

Część opisowa dysertacji obejmuje trzy rozdziały w, których konsekwentnie został zaprezentowany zamysł artystyczny i jego inspiracje. Zgodnie z zasadami piśmiennictwa naukowego, rozdziały zostały poprzedzone wstępem, zakończone podsumowaniem, całość opatrzona spisem treści, spisem ilustracji i bibliografią.

W rozdziale pierwszym pt. „Zróznicowanie percepcji” Autorka opisuje wcześniejsze swoje realizacje artystyczne i projekty o charakterze partycypacyjnym, które nawiązując do zagadnień percepcji, zaburzeń ostrości oraz izolacji społecznej korespondują tematycznie i artystycznie z osiągnięciem przedstawianym w dysertacji. W rozdziale drugim opisuje inspiracje artystyczne, teoretyczne i kuratorskie, w trzecim omawia zamysł prac/ realizacji złożonych na przedstawiane osiągnięcie artystyczne, w tym metafory kreujące kody semantyczne.

Prezentowane w dysertacji realizacje twórcze są wynikiem wcześniejszych poszukiwań warsztatowych, praktyk artystycznych oraz doświadczeń z pracy z dziećmi. Medium wykorzystywanym w początkach jej artystycznego rozwoju była fotografia. Gruntowne przygotowanie warsztatowe oraz teoretyczne otrzymała kształcąc się w Międzynarodowym Forum Fotografii Kwadrat. Zyskane tam doświadczenia przyczyniły się do polaryzacji przedmiotu jej zainteresowań twórczych - Autorka rozpoczęła eksperymentowanie z obrazem

i środkami artystycznymi badając zagadnienie percepcji wizualnej i świadomości obrazu. Inspiracji artystycznych dostarczały jej prace fotografików – Alexandra Titarenko, Ernsta Haasa, Douglasa Barkey'a oraz eksploracja obszaru sztuki współczesnej. Studia w ASP we Wrocławiu w zakresie mediacji sztuki skierowały zainteresowania artystyczne Doktorantki na zagadnienia procesu, interakcji, partycypacji. O zakresie i kierunku rozwoju artystycznego Pani Lilianny Leń świadczą przedstawione w dysertacji realizacje artystyczne: cykl prac fotograficznych: „Ćwiczenia z niewidzenia” w 2017 r., realizacja warsztatów „PartyTektury”, w 2019 r. „Gramy na czym mamy” (brak datowania), performans „Wobec natury” (brak datowania), „Bicie piany” w 2023 r., instalacja „Z jednego grama ziaren maku wyrośnie tysiąc roślin” w 2023 r.

Praca doktorska obejmuje instalacje interaktywne pt. „Escape from the selfscape”, zestaw trzech fotografii cyfrowych 150 x 100 cm, pt. „Jasne ślady życia w ciemnym środowisku”, prace wideo „Poza zakresem czułości”, „W moim gaju jest pełno słowików”, „Usłyszeć spadającą szpilkę” oraz performans dokamerowy „Cisza jak makiem zasiał”. Wobec odmienności wykorzystanych form sztuki, zaczerpniętych z obszaru sztuki mediów oraz braku powiązań czasowych i przestrzennych między poszczególnymi realizacjami wskazanymi przez Doktorantkę jako komplementarne ze sobą „elementy” przedłożonego osiągnięcia artystycznego, za czynnik je spajający i jednocześnie określający obrany kierunek poszukiwań wizualnych należy uznać temat - *Tinnitus Auris*.

Przedmiotem artystycznych eksploracji jest ludzka cielesność. Autorka wskazuje tutaj na inspiracje płynące z prac Katarzyny Kozyry i Artura Żmijewskiego, w których podejmują dyskurs nad stereotypowym postrzeganiem niepełnosprawności w kategoriach zaburzenia i wykluczenia oraz Joanny Pawlik i Daniela Kotowskiego. W warstwie problemowej prezentowane osiągnięcie, zgodnie z deklaracją Doktorantki (s.21 Dysertacji), jest bezpośrednim nawiązaniem do realizacji Hui Ye pt. „Tinnitus Studies”.

Kontekstem do rozważań nad cielesnością jest subiektywizm wyznaczanych przez nią doznań oraz ich pozaustrojowe uwarunkowania mające źródła w psychice - w mechanizmach maskowania czy przekierowywania uwagi, złożonych na strategię przystosowawcze związane z kamuflowaniem nienormalności.

Poszukując wizualnej formy Pani Lilianna Leń sięga po środki artystyczne typowe dla współczesnych realizacji sztuki, tj. fotografii cyfrowych, instalacji interaktywnych, performansu, projekcji wideo; wykorzystuje ich właściwości ekspresywne, działa w pejzażu, dokumentuje proces w zapisie wideo. Różnorodność wykorzystywanych form sztuki współczesnej przekonuje, że Doktorantka posiada ogólną wiedzę teoretyczną z zakresu sztuki

oraz środków wyrazu przynależnych poszczególnym jej dyscyplinom oraz umiejętności w zakresie samodzielnego prowadzenia pracy artystycznej.

Działania Doktorantki lokują się na teoretycznym gruncie mediacji sztuki, to właśnie aspekt mediowania między doświadczeniem a jego wizualnymi formami stanowi źródło i wyznacza kierunek artystycznych działań. Badanie relacji między fizycznością a psychiką zmierza do wykreowania wizualnej metafory – w tym sensie realizacje Lilianny Leń stanowią narzędzie poznania. Szczególne znaczenie w tych realizacjach mają dźwięk i słowo - na etapie artystycznych poszukiwań stają się pośrednikami w upostaciowieniu doznań, natomiast w dziele/realizacjach dopełniają ich konstytuowanie. Intermedialność realizacji wideo wyraża się w koegzystowaniu w narzuconym porządku semiotycznym obrazu, dźwięku oraz słowa, jako jego mentalnego obrazu. Przenikanie się kodów staje się czynnikiem zapośredniczającym komunikowanie wewnętrznych stanów i doznań, nadając realizacjom wymiar mediacyjny.

Konkluzja

Po wnikliwej analizie i ocenie dorobku artystycznego oraz pracy doktorskiej stwierdzam, że przedłożona dysertacja stanowi oryginalne osiągnięcie artystyczne. Doktorantka wykazuje ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki ponadto posiada umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy twórczej, wykraczającej poza ramy dyscypliny.

Rozprawa doktorska spełnia wymogi art. 187 ust 1 i 2 *Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 roku*, stąd wnioskuję o nadanie Pani magister Liliannie Leń stopnia doktora w dziedzinie sztuki, dyscyplinie sztuki plastycznej i konserwacja dzieł sztuki.

Jana Florczykiewicz